

**Eszterházy Károly Katolikus Egyetem által indítandó
digitális bölcsészet (digitális kultúra specializáció)
mesterképzési szak nyilvántartásba vétele**

A MAB Testület 2024/6/VIII/3. sz. határozata

A Testület nem támogatja a digitális bölcsészet (digitális kultúra specializáció) mesterképzési szak indítását az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen.

A Testület által elfogadott kollégiumi indoklás a MAB Testület határozataához

A szakot felépítő tudományágak, szakterületek, valamint az ezeket megjelenítő ismeretkörök és tantárgyak a jelzett kredittartományokban vannak. A képzés tantárgyleírásai és a megadott szakirodalmak nem biztosítják a képzési cél, valamint az előírt kimeneti kompetenciák elérését a képzési időn belül. A tantárgyleírások tartalmi szempontból eltérő részletzettségűek, és formai szempontból sem egységesek. Jelentős számban szerepelnek olyan tantárgyleírások a képzési programban, amelyek nem a legfrissebb és legfontosabb szakirodalmakra építve tervezik megvalósítani a képzési célt. Például a Mesterséges intelligencia megoldások tantárgy legújabb szakirodalma 2020-as és nem jelenít meg olyan kulcstörékvéseket, mint a Europe's Digital Decade, illetve az European AI Office tevékenysége. A Digitális közgyűjtemények a neten című tantárgy szakirodalma korszerűtlen: egy 2019-es tétel mellett két 2013-as kiadású oktatási segédanyag jelenik meg, amelyben nem jelenhetnek meg az új intézmények, projektek, szolgáltatások stb. témái. A Digitális jogok kezelése című tárgy szakirodalma között 2011-es és 2001-es kiadású szakirodalom jelenik meg. A Distant reading – távoli olvasás című tantárgy esetében Maróthy Szilvia: Digitális bölcsészet, a szövegtől az adatig című kötete teljes terjedelmében szerepel a megadott szakirodalomban, holott csak egy kis része foglalkozik a tárgy témájával.

A tematikákban feltüntetett szakirodalmak elérése biztosított, az intézmény számos saját fejlesztésű tananyagot is készített, de ezek egy része kapcsolódik csak a digitális bölcsészethez, a már meglévő szakkínálatához igazodva inkább IKT, könyvtári és pedagógiai irányultságúak.

A képzési program alapvetően informatikai, könyvtár- és információtudományi, valamint neveléstudományi ismeretanyag keveréke (ez alól kivételt képez a nyelvtudomány ismeretkör), kiegészülve médiatudományi, valamint irodalom- és kultúratudományi elemekkel. Ezek között sok esetben hiányzik a kohézió. A tantárgyleírásokban nem jelennek meg a digitális bölcsészettel foglalkozó nemzetközi szervezetek a programjaikkal és a jelentősebb infrastruktúrák, valamint a digitális bölcsész munkavégzéséhez nélkülözhetetlen alkalmazások ismeretanyaga. A kötelező és ajánlott irodalomban nem jelennek meg az alapvető nemzetközi szakfolyóiratok közleményei sem.

A képzési program elemei közötti fenti kohézió hiány, a tantárgyak leírását elvonttá teszi, a képzési célok elérését nem biztosítják, így ezt javasolt újra strukturálni.

Az oktatói kör többségének könyvtáros végzettségéből fakadóan a szakmai tartalmak könyvtárközpontúak, nem tekintenek kellő súllyal a másik két nagy közgyűjteménytípus (levéltár és múzeum) digitális szolgáltatásaiból eredő innovációkra.

Nélkülözhetetlen kutatási irányok (pl. hálózattudomány) és alpművek nem jelennek meg a képzési programban. Hiányzik a digitális bölcsészet mibenlétének mélyreható definiálása, egy alapozó blokk, mely a különböző alapszakokról érkező hallgatók beilleszkedését, orientálását segítené. Egy ilyen gyorsan változó és tudományos megítélésében korántsem egyértelmű szakterületnél az oktatási program keretében teljességre törekedve tisztázni szükséges a digitális bölcsészet létjogosultságát, majd kötődését más tudományágakhoz és tudományterületekhez (különösen: irodalomtörténet, könyvtár- és információtudomány, művészettörténet, néprajz, nyelvtudomány, régészettudomány, történelemtudomány, zenetudomány). Akár külön tantárgyakat szentelve az egyes tématerületekhez tartozó kutatási kérdéseknek és a hozzájuk kapcsolódó digitális bölcsészeti megoldásoknak, eszköztáraknak. Ez teljességgel a nyelvtudomány esetében jelenik csak meg a számítógépes nyelvészettel.

A tanulástámogatás intézményi eszközrendszere és az oktatási módszertan megfelelő. A gyakorlati képzés összhangban van a szak célkitűzéseivel, szervezettsége az intézményben zajló és az intézményen kívüli (szakmai gyakorlat) képzés során megfelelő. A szakmai gyakorlólhelyeken (Magyar Nemzeti Múzeum, Országos Széchényi Könyvtár, Petőfi Irodalmi Múzeum) biztosítottak látszik a digitális bölcsészeti megoldások tanulmányozása. A szakmai gyakorlat leírását azonban szükséges konkrétan, a fenti két közgyűjtemény több éves (akár évtizedes) időtávú futó projektjeire irányulva megfogalmazni, kitérve az azokban történő hallgatói közreműködés lehetőségeire. A honlapszerkesztés vagy a közösségi média használata nem tekinthető jövőbe mutató digitális bölcsész tevékenységnek. Az Országos Széchényi Könyvtár nevét két helyen is (97. és 172. oldal) hibásan tünteti fel a beadvány.

Az elmélet-gyakorlat aránya megfelel a szak KKK-ban meghatározott orientációjának (gyakorlatorientált 60-70 százalék).

A megadott ismeretlenőrzési, értékelési módszerek alkalmasak a hallgatói tudás és teljesítmény mérésére.

A szakfelelős az intézménynek „akkreditációs” nyilatkozatot adott, teljes munkaidőben foglalkoztatott (AT) egyetemi docens. Több éves oktatói és kutatói tapasztalattal rendelkezik, szakmai kompetenciája, kutatási területe azonban nincs összhangban a szak képzési programjával, e szakterületen igazolt szakmai gyakorlata, tudományos kutatási, publikációs tevékenysége nem megfelelő. A szakfelelős kutatási területe a neveléstudomány területéhez kapcsolódik. A digitális bölcsészet aspektusaihoz kötődő kutatási tapasztalattal a szakfelelős nem rendelkezik, ezért a szakfelelőssel szemben támasztott követelményeknek nem felel meg.

Az oktatói kör a képzési kimeneti cél eléréséhez és az MKKR 8. szinten nem ad megfelelő háttérrel. Az intézmény főállású oktatói informatikus, könyvtáros, pedagógus, nyelvész, irodalmár stb. irányultságú oktatók, a digitális bölcsészethez kapcsolódó oktatási, kutatási, publikációs tevékenységük nem illeszkedik a képzési kimeneti követelményekhez.

A szakmai műhelyek, a tudományos programok a képzés tudományos háttérét nem biztosítják. A beadványban megjelölt Digitális Pedagógia Munkacsoport ugyan interdiszciplináris, de nem digitális bölcsészeti, hanem pedagógiai fókuszú tudományos műhely. A kutatócsoport leírása nemzetközi együttműködést, K+F+I közreműködést nem dokumentál, konkrét fejlesztési tevékenység és annak eredményei, digitális szakmai szervezetben való tagsági viszony, publikációs tevékenység nem látható. A műhely vezető kutatói saját szakterületük elismert szakemberei, de tevékenységük elsősorban nem a digitális bölcsészet, hanem a neveléstudomány és az IKT- és médiaműveltség területeken mutatkozik meg.

A digitális bölcsészet terén a doktori képzésbe történő továbblépésre nem tér ki a szakindítási beadvány, az EKKE Neveléstudományi és a Történelemtudományi Doktori Iskolája legutolsó témakiírásaiban a doktori.hu alapján nem szerepel a digitális bölcsészet.

A képzés tárgyi feltételei rendelkezésre állnak.

I.1.-I. 2. A tanterv, a tantárgyi programok, tantárgyleírások szakmai tartalmának megfelelősége	
A szak képzési és kimeneti követelményeiben (KKK) leírtak	nem felel meg
A szakmai tartalmak (tantárgyleírások, megadott szakirodalmak) biztosítják-e a képzési cél, az előírt kimeneti kompetenciák (tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség) elérését az adott képzési időn belül.	nem felel meg
I.3. A tervezett képzési folyamat, a módszerek, eszközök, eljárások megfelelősége	
a) A tanulástámogatás intézményi eszközrendszere (tananyag, segédletek, tutor/mentor rendszer), az oktatási módszertan (ismeretátadási módok) korszerűsége, alkalmassága a hatékony ismeretszerzésre.	megfelel
b) A gyakorlati képzés összhangja a szak orientációjával, körülményei, szervezettsége az intézményben zajló és az intézményen kívüli (szakmai gyakorlat) képzés során.	megfelel
c) Az ismeretellenőrzési, értékelési módszerek, eljárások (beleértve a záróvizsgát is) alkalmassága a valós hallgatói tudás és teljesítmény mérésére.	megfelel
II. A képzés személyi feltételei	
II.1. A szakfelelős és/vagy szakirány-felelős(ök) megfelelősége	nem felel meg
II.2. A szakon oktatók	
a) A felelősök (ismeretkör, ill. ismeretkörbe nem tartozó, önálló tantárgy felelősei) megfelelősége (székhelyen kívül /is/ folytatandó képzésben a kihelyezett képzésért felelős helyi oktatóé is).	nem felel meg
b) A szak összes intézményi oktatójának, a teljes oktatói körnek a megítélése /székhelyen kívül (is) folytatandó képzésben a képzésbe bevont helyi illetőségű oktatóké is, idegen nyelven (is) folytatandó képzésben az oktatók előadóképes idegennyelv-tudásának megítélése is/.	nem felel meg
III. Szakterületi tudományos háttér	nem felel meg

IV. Szakterületi infrastrukturális feltételek	
Infrastrukturális alapfeltételek (tanterem, előadóterem, laboratóriumok, műhelyek, gyakorlóhelyek és felszereltségük) és az oktatási eszköztárak (számítástechnikai, oktatástechnikai ellátottság stb.), valamint a (intézményi és azon kívüli) gyakorlati képzés feltételei.	megfelel
Könyvtári ellátottság és a szolgáltatások, kötelező szakirodalmak elérhetősége, szakdolgozatok elkészítésének feltételei, tanulást segítő eszközök, tankönyv, jegyzet ellátás stb. (idegen nyelven folyó képzésben az adott idegen nyelvű anyaggal).	megfelel
Fejlesztési javaslatok:	
<p>Koncepcionálisan szükséges átgondolni a digitális bölcsészet definícióját és tanítását.</p> <p>A képzés informatikai, könyvtár- és információtudományi, valamint neveléstudományi hangsúlyos, a digitális bölcsészet keretébe tartozó tudományterületek teljes spektrumának bevonása szükséges. Ehhez szükséges igazítani a korszerű hazai és nemzetközi szakirodalmat.</p> <p>Az oktatói állományt az MA szint és a képzés tudományos háttere alapján szükséges kialakítani. A tantárgyak tartalmát digitális bölcsészeti képzési tartalommal szükséges kialakítani.</p> <p>Az MA szint és szak képzési kimentei céljának teljesítéséhez szükséges a kutatócsoportok tevékenységét növelni szükséges.</p>	

Budapest, 2024. október 18.

Prof. Dr. Csépe Valéria
a MAB elnöke